

STOD VUOSIKELLO 2025

Vuosi 2025 oli STODin 57 toimintavuosi.

Yleistä

STOD on toiminut valtakunnallisena ammatti- ja kulttuurijärjestönä vuodesta 1968. Tehtävänä on valvoa jäsenistön etuja, tehdä kulttuuripolitiikkaa ja toimia teatteritaiteen kehittämiseksi. STOD oli aiemmin Temen jäsenjärjestö, mutta vuoden 2024 vuosikokous päätti, että STOD sulautuu osaksi Temeä ja jatkaa toimintaa yhtenä Temen jaoksista.

Johtokunta: pj Ville Virkkunen, varapj Pelzi Peltola, Minna Vainikainen, Sanna Heikkinen, David Robertson, Tero Heinämäki, Tuomas Laitinen, Linda Wallgren, Marielle Eklund ja opiskelijajäsenenä Sara Koironen ja Nadja Uusiperhe.

Temen hallituksessa STODia edustavat Ville Virkkunen ja Pelzi Peltola.

Temen valtuustossa STODia edustavat Kaisa-Liisa Logren, Hanna Ojala, David Robertso, Sara Koironen ja Nina-Maria Häggblom.

Suomen teatterijärjestöjen keskusliiton hallituksessa STODia edustaa Ville Virkkunen.

Cefiston hallituksessa STODia edustaa David Robertson ja varajäsen Minna Vainikainen.

STODin 358 jäsenestä työikäisiä on 236.

Kunniajäseniä ovat STODin entiset puheenjohtajat Atro Kahiluoto, Jorma Kairimo ja Jotaarkka Pennanen.

Kevään 2025 toiminnan otsikkona on **RAKENTEET**

Teatteri on aina ollut tärkeä osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, ja sen rooli tulevaisuuden yhteiskunnan rakentajana on merkittävä useilla eri tavoilla. Teatterilla on kyky herättää ajatuksia, haastaa normeja ja luoda keskustelua ajankohtaisista aiheista.

Tulevaisuudessa teattereiden rakenteet ovat monimuotoisia ja tulevat olemaan jatkuvassa muutoksessa. Niihin vaikuttavat useat tekijät, kuten teknologian kehitys, kulttuuriset muutokset, yleisön tarpeet ja ympäristönäkökohdat.

Esimerkiksi nuoremmat sukupolvet kuluttavat kulttuuria eri tavoin kuin aikaisemmat sukupolvet. Teattereiden on sopeuduttava tähän muutokseen ja kehitettävä ohjelmistoaan, jotta se houkuttelee uusia katsojia.

Teatterin tulevaisuus on siis monisyinen ja dynaaminen, ja sen tulee jatkossakin tarjota uusia mahdollisuuksia sekä taiteilijoille että yleisölle.

TAMMIKUU

- Johtokunnan kokous 1/2025
- Etäaamukahvit 13.1.2025
Vuoden ensimmäisillä etäaamukahveilla aiheena oli Vapaa kenttä pohjoisessa Euroopassa. Vieraana oli TINFON kansainvälisten asioiden päällikkö Hyde Hytti. Keskusteltiin, että mitä ns. vapaa kenttä muualla tarkoittaa? Millaisilla erilaisilla rakenteilla, toiminta- ja tuotantomuodoilla sekä rahoituksilla vapaat teatteriryhmät toimivat mm. Pohjoismaissa, Baltian alueella, BeNeLux-maissa? Miten vapaan teatterikentän taiteilija elää Suomen rajojen ulkopuolella? Muun muassa näistä pääsemme kuulemaan ja keskustelemaan.
- Vuosikokoontuminen 25.1.2025
- Pikkujoulut 25.1.2025

HELMIKUU

- Etäaamukahvit
- Kannanotto kulttuuripoliittisen selontekoon (eduskunta käsittelee selontekoa helmikuussa)
- Johtokunnan järjestäytymiskokous 2/2025

MAALISKUU

- Etäaamukahvit
- Thalia-juhla Ryhmäteatterilla 24.3.2025. STOD palkitsi Dramaturginen teko palkinnolla Uuden näytelmän toimiston UNTO:n. Jaettiin myös historian ensimmäinen Betoni-STOD palkinto, jonka sai teatteriohjaaja Anna-Maria Klintrup.

HUHTIKUU

- Etäaamukahvit
- Johtokunnan kokous 3/2025
- Teatterikäynti/ Teak:n kandityöt

TOUKOKUU

- Etäaamukahvit
- STODin vertaisryhmä käynnistyi **(Liite 1)**
- Dramaturgy of Theatre Leadership, Jan Englert, Teatr Narodowy (PL) **(Liite 2)**

KESÄKUU

- Johtokunnan kokous 4/2025
- NSIR tapaaminen Islannissa, johon STOD:sta osallistuivat Pelzi Peltola ja Minna Vainikainen **(Liite 3)**

HEINÄKUU

ELOKUU

- STOD päiväkaljat Tampereen teatterikesässä yhteistyössä Sunklon kanssa. Mukana oli myös Teatterijohtajien liitto. Osallistujia tilaisuudessa oli n 25-30 henkeä. Etkoille Tampereen Komediateatterille osallistui 12 henkeä.
- STOD vertaisryhmä

SYYSKUU

- Johtokunnan kokous 5/2025
- Syyskuussa tehtiin kannanotto budjettiriiheen liittyen. **(Liite 4)**
- Apurahakoulutus SKR yhteistyössä Temen ja Sunklon kanssa. Apurahatyöpajaan osallistui n 100 henkeä.
- Etäaamukahvit
- STOD ja Tinfo hakivat yhdessä Hyde Hytille Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitolta kultaisen kunniamerkin valkoisella nauhalla. Kunniamerkki luovutettiin Hytille syyskuussa.
- STOD vertaisryhmä

LOKAKUU

- Johtokunnan kokous 6/2025
- Etäaamukahvit
- STOD vertaisryhmä

MARRASKUU

- Teatterikäynti/ Teatteri Avoimet ovet
- Johtokunnan sähköpostikokous 7/2025
- Etäaamukahvit
- STOD vertaisryhmä

JOULUKUU

- Etäaamukahvit
- Johtokunnan kokous 8/2025
- STOD on apartheidista vapaa alue. **(Liite 5)**
- STOD vertaisryhmä
- Dramaturgy of Theatre Leadership, Rob Melrose, Alley Theatre (US)

Viestintä

STOD hoitaa tiedotusta Temen sähköisen jäsenkirjeen Temeläisen kautta kuukausittain. Lisäksi STOD lähettää jäsenilleen omia jäsenkirjeitä tarpeen mukaan.

STODin kotisivuja ylläpidetään ja kehitetään samansuuntaiseksi Temen jäsenjärjestöjen kanssa. Kotisivuilla tiedotetaan tapahtumista ja ajankohtaisasioista sekä julkaistaan palkkasuositus. STODilla on julkinen Instagram-tili sekä Facebook-ryhmä, joka on suunnattu ensisijaisesti jäsenille.

LIITTEET 1-5:

Liite 1

STODin ohjaajajäsenten vertaisryhmä 2025

STODin jäsenten keskuudesta nousi aiempien vuosien aikana useaan otteeseen toive vertaisryhmästä, ja siihen vastattiin starttaamalla ohjaajien etävertaisryhmä.

Vertaisryhmätoiminnassa hyödynnettiin Työterveyslaitoksen, Taiken, Temen ja Muusikkojen liiton toteuttamaa taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-aloille suunniteltua Vahvistin -vertaisryhmämallia, sen valmista ohjeistusta ja rakennetta. Vertaisryhmän toiminta piti sisällään aloitus- ja päättämistapaamisen lisäksi teematapaamisia. Ryhmä itse valitsi kokoontumisten määrän ja niiden teemat.

Ryhmän vetäjänä / fasilitaattorina toimi vertaisryhmäläisten toivomuksesta ryhmän alullepanija STODin johtokunnan jäsen Sanna Heikkinen.

Syksyn kerrat ja niiden teemat:

Ma 25.8. klo. 18–20.30 Ammatti-identiteetti

Ma 15.9. klo. 18–20.30 Oman osaamisen kehittäminen ja sanoittaminen

Ma 6.10. klo. 18–20.30 Itsensä johtaminen ja ajanhallinta sekä työkyky ja palautuminen

Ma 20.10. klo. 18–20.30 Raha

Ma 24.11. klo. 18–20.30 Yhteistyö ja psykologinen turvallisuus

Ma 1.12. klo. 18–20.30 Verkostot

Ma 8.12 klo. 18–20.30 Lopetuskerta

Ryhmä on toiminut Temen Zoomissa. Ryhmään ilmoittautui 15 jäsentä (ryhmään otettiin max. 10 osallistujaa), mutta matkan varrella aikataulu- ym. syistä osallistujia jäi pois, ja lopullisessa ryhmässä oli 7 osallistujaa.

Liite 2

Dramaturgy of Theatre Leadership, kausi 2

Dramaturgy of Theatre Leadership 2024, kausi 2, haastatteluvideot ovat yhä nähtävissä Youtubessa: <https://www.youtube.com@theatreleadership> -haulla.

Dramaturgy of Theatre Leadership -haastatteluissa johtajat pohtivat johtamisen tulevaisuutta ja haasteita sekä kertovat työstään ja freelancereiden rekrytoinnin virallisesta menettelystä.

KAUSI 2 (2024 - 2025)

Lisensoitu materiaali on vanhentunut.

ISÄNTÄNÄ toimi Lauri Maijala, Teatterijohtaja Lahden Kaupunginteatteri

Vieraat:

PAC NYC (USA), Bill Rauch, Taiteellinen johtaja
ALLEY THEATRE (USA), Rob Melrose, Taiteellinen johtaja
BERLINER ENSEMBLE (GER), Oliver Reese, Teatterijohtaja
KANSALLISTEATTERI (NOR), Kristian Seltun, Teatterijohtaja
KANSALLISTEATTERI (POL), Jan Englert, Taiteellinen johtaja
ETELÄ-AFRIKAN VALTIOLLINEN TEATTERI (RSA), Dr. Sibongeseni Mkhize, Toimitusjohtaja ja Aubrey Sekhabi, Taiteellinen johtaja

KAUSI 1 (2023 - 2024)

Lisensoitu materiaali on vanhentunut.

ISÄNTÄNÄ toimi Joachim Thibblin Teatterijohtaja Svenska Teatern (FIN)

Vieraat:

ABBEY THEATRE (IRL), Caitríona McLaughlin, Taiteellinen johtaja
ARENA STAGE (USA), Molly Smith, Taiteellinen johtaja
GUTHRIE THEATER (USA), Joseph Haj, Teatterijohtaja
RIKSTEATERN (SWE), Dritëro Kasapi, Teatterijohtaja
ROYAL SHAKESPEARE COMPANY (GBR), Erica Whyman, Taiteellinen johtaja
SHAW FESTIVAL THEATRE (CAN), Tim Carroll, Taiteellinen johtaja

Liite 3

NSIR

NSIR (Nordisk Sceninstruktörrådet), pohjoismaisten ohjaajien yhteistyöfoorumi, on ollut pitkään osa STODin kansainvälistä toimintaa. Suomea ovat edustaneet Pelzi Piia Peltola ja Minna Vainikainen vuosina 2023–2025. Tapaamisia on järjestetty Oslossa, Hangon Teaterträffen - festivaalin yhteydessä sekä viimeksi Reykjavikissa 27.–31.5.2025. Seuraava NSIR-tapaaminen järjestetään Ruotsissa 27.–30.5.2026 lasten- ja nuorten teatterifestivaali BIBUn yhteydessä Helsingborgissa.

NSIR toimii STODille merkittävänä keskustelu- ja verkostoitumisfoorumina. Se tarjoaa ajantasaista näkökulmaa esittävien taiteiden tekemiseen eri Pohjoismaissa. Lisäksi se mahdollistaa vertailun maiden käytäntöihin, rakenteisiin ja rahoitusjärjestelmiin. Yhteistyö tukee ammatillista tiedonvaihtoa, ja vahvistaa pohjoismaista kollegiaalisuutta.

Viimeisimmässä Reykjavikin tapaamisessa keskustelujen painopisteinä olivat muun muassa ohjaajan työn konkreettiset kysymykset sekä eri maissa koettu taiteen vapautteen kohdistuva paine. Lisäksi jatkettiin kesällä 2023 aloitettua yhteisen ”manifestin” kirjoitushanketta, jonka tavoitteena on tulla julkaistuksi eri Pohjoismaissa. Reykjavikin kolmipäiväisessä kokouksessa sovittiin, että kulttuuripolitiikan ja taiteen aseman muutoksia käsittelevä teksti työstetään kaikkien maiden yhteisesti julkaistavaksi kirjoitukseksi. Kukin maa arvioi itsenäisesti tarkoituksenmukaisimmat julkaisukanavat. Alustavasti todettiin, että artikkelin viimeistelyssä voidaan tarvittaessa hyödyntää ammattitoimittajaa edustajien tuottaman pohjatyon pohjalta, mutta STOD tai NSIR eivät ole vielä sitoutuneet mahdollisiin kustannuksiin ennen tekstin etenemistä.

Islannin-matkan aikana edustajat Vainikainen ja Peltola osallistuivat seminaarin ohella teatteriesityksiin, Reykjavikin taidemuseon yhteydessä järjestettyyn nuorten queer-taiteilijoiden näyttelyn avajaisiin (oppaana museon yleisötyöstä vastaava Halla Margrét Jóhannesdóttir), sekä tapasivat paikallisia taiteen tuotantotahoja. Tapaamisessa tutustuttiin myös Reykjavikin Kansallisteatterin, Kaupunginteatterin sekä vierailuteatteri Tjarnarbíon toimintaan ja esityksiin. Tjarnarbío vastaa myös kansainvälisestä vierailu- ja residenssitoiminnasta Islannissa. Vainikainen ehti nähdä myös Pohjoismaiden Fringe-festivaalin Tjarnarbío teatterissa.

Seuraavina kuukausina NSIR jatkuu etätapaamisessa. Sovimme kevään toiminnan suunnasta. NSIR-toiminta on ollut useana vuotena yksi STOD-jaoksen merkittävimmistä yksittäisistä kulueristä. Koska kyseessä on pitkäjänteinen ja strategisesti tärkeä kansainvälisen yhteistyön foorumi, sen rahoituksesta olisi perusteltua käydä jatkossa keskustelua Temen kanssa. Yhteistyöstä on tärkeää pitää kiinni myös muuttuvassa kulttuuripoliittisessa tilanteessa.

Viime vuosina NSIR-toimintaan ovat osallistuneet:

Ruotsi: Dennis Sandin ja Helena Sandström Cruz

Tanska: Lene Skytt Pustelnik ja Jeremy M. Thomas-Bogstad

Norja: Hans Henriksen

Islanti: Adda Rut Jónsdóttir

Kaikki edellä mainitut toimivat ohjaajantyön ohella myös oman maansa ammattiliitossa.

Liite 4

STODin kannanotto 31.8.2025

Hyvä Suomen hallitus,

Monen muun kulttuurialan järjestön tavoin olemme suurella ihmetyksellä ottaneet vastaan valtiovarainministeri Riikka Purran tuoreimman ehdotuksen hallituksen suunnittelemaksi leikkauslistaksi tulevaan syksyn budjettiriiheen.

Monen muun huolta herättävän leikkauskohteen lisäksi ministeri Purra ehdottaa vuodelle 2026 opetus- ja kulttuuriministeriön antamiin määrärahoihin kulttuurin ja taiteen edistämiseksi 35 miljoonan lisäleikkauksia niiden mittavien leikkauksien lisäksi, jotka tehtiin tänä vuonna. Tämä siitä huolimatta, että hallitus vielä viime huhtikuussa ennen puoliväliriiheen menoa ilmoitti vuodelle 2026 kaavailtujen leikkausten perumista kuunneltuaan lukuisia kulttuurialan järjestöjä ja toimijoita, joiden perusteluista oli myös istuvalle hallitukselle käynyt ilmi, millainen kuolinisku tämä tulisi olemaan koko suomalaiselle taidekentälle – ja sen myötä suomalaiselle taiteelle, koko nuoren valtiomme pohjalle ja ominaisluonteelle, josta myös hallituksen omissa julkilausumissa ollaan kovasti huolissaan.

Tämän lisäksi valtioneuvosto ehdottaa jälleen kerran Business Finlandin hallinnoiman av-tuotantokannustimen myöntövaltuuden poistamista ensi vuodelle – vastoin kaikkia valtionhallinnon kanssa yhdessä tehtyjä strategiapapereita, hallitusohjelmaa ja parlamentaarisen Yle-ryhmän mietintöä. Kaikissa näissä yhteyksissä on päinvastoin esitetty tämän toimivan ja valtiolle nettopositiivisen instrumentin vakiinnuttamista. Jopa valtioneuvoston omassa huhtikuun

kasvuriihen tiedotteessa todettiin, ettei yritystukien leikkauksia kohdenneta av-alan tukiin, kuten av-alan yhteisessä kannanotossa taannoin todettiin.

Hallitus on omassa hallitusohjelmassaan sekä viime vuoden marraskuussa julkaistusta laajaan kulttuurialan kanssa käytyyn keskusteluun perustamassaan Kulttuuripoliittisessa selonteossa linjannut, että kulttuuri on itseisarvo, kuuluu kaikille maantieteellisestä sijainnista riippumatta, on vaikuttava muutosvoima Suomen tulevaisuuden kannalta, ja sisältää sen lisäksi laajaa kasvun potentiaalia.

Siinä painotetaan kulttuurin perustan vahvistamista, uudistumista ja elinvoimaisuutta sekä luovien alojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kasvua pitkän aikavälin strategian mukaisesti aina 2040-luvulle asti.

Tämä selonteko ja kestävä kulttuuristrategia nähtiin välttämättömäksi sen jälkeen, kun hallitus joutui tekemään mittavia leikkauksia esittävän taiteen kentälle, mikä jo tällä hetkellä näkyy ohjelmistojen supistumisena ja sisällöllisenä kaventumisena, etenkin freelancereiden massatyöttömyytenä, saavuttavuuden heikentymisenä, lippujen hintojen nousuna ja yhä varmempien konseptituotteiden ostamisena, mikä heikentää sekä suomalaisen kulttuurin kehitystä, laatua että Suomeen jäävien verotulojen määrää.

Nyt emme voi siis muuta kuin ihmetellä, miten hallitus voi näin räikeästi ehdottaa leikkauksia vasten omaa hallitusohjelmaansa, strategiaansa ja suurella vaivalla rakentamaansa selontekoa ja sen täytäntöönpanoehdotuksia.

On täysin kestäväntöntä, että Suomen hallitus tällä tavalla nakertaa omaa luottamustaan, pyörittää päätöksiään puolen vuoden välein ja toimii täysin vastaan omia linjauksiaan. Koko suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan kehityksen kannalta on välttämättömää, että siihen investoidaan, ei leikata, ja että nämä strategiat perustuvat pitkäjänteisyyteen ja ennakoitavuuteen, eivät hetken mielijohteisiin.

Vaadimme hallitukselta johdonmukaisia toimia kulttuurin, taiteen ja sivistyksen tukemiseen, sillä ne ovat ehdoton edellytys valtiomme hyvinvoinnin ja omaäänisyyden – suomalaisuuden – säilyttämiselle.

Liite 5

Teme on aikaisemmin tehnyt päätöksen apartheid-vapaaksi alueeksi ryhtymisestä. STODin johtokunta päättää, että jatkossa myös STOD on apartheidista vapaa alue. Ja jatkossa soveltaa sitä kulttuurista ja akateemista boikottia sekä kuluttajaboikottia.